

Pótlási terv készítéséhez kidolgozott elvi iránymutatás

A megfelelő módszertannal elvégzett vagyonértékelés során felállított vagyonleltár alapján, az objektumonként megállapított pótlási költség és a pótlás várható idejének ismeretében a műszaki rendszerek jövőben várható rekonstrukciós szükségletei előre jelezhetőek.

A rekonstrukciós igények előrejelzése, a hosszú távú Pótlási Terv a 2011. évi CCIX. törvény szerinti Gördülő Fejlesztési Terv adott rendszerre vonatkozó, hosszú távú felújítási és pótlási tervrészének alapjául szolgálhat.

A vagyonleltár alapján lehetőség van a pótlási feladatokhoz szükséges források tervezésének támogatására is, ill. a számvitelileg megképezhető pótlási fedezet megteremtésére. Az „Éves pótlási költség” (ÉCS1) az objektumok pótlási költsége és várható élettartama alapján számított érték, mely elméletileg szükséges a rekonstrukciós feladatok teljes belső finanszírozásához. Az „Éves elszámolható amortizáció” (ÉCS2) a megállapított vagyonérték és a várható élettartam alapján, a számviteli törvénynek megfelelően megállapított, elszámolható éves értékcsökkenés, mely a jövőbeni rekonstrukciók legfontosabb, belső fedezetét jelentheti.

Az alábbi vázlat bemutatja a Pótlási terv készítéséhez kidolgozott elvi iránymutatást.

1. Vagyonértékelés adataiból levezethető pótlási terv (50 év)

A vagyonértékelés adataiból levezethető pótlási terv az egyes objektumok várható élettartamának végén jelentkező pótlási költségének összesítése.

Objektumstruktúra a vagyonértékelési adatbázissal megegyező, valamint az alábbi főbb pótlási szükségletek előrejelzéséhez szükséges adatokat tartalmaz:

- Állagmutatók
- Várható élettartam
- Pótlás várható éve
- Pótlási költség
- ÉCS1/ÉCS2, éves pótlási fedezetek

A pótlási terv kizárólag a vagyonértékelés adatai alapján készül, így nem veszi (nem veheti) figyelembe az üzemeltetői, tulajdonosi és területfejlesztési/rendezési szempontokat, kockázatokat, illetve a pótlási források korlátait.

Fentiek miatt nevezzük ezt a pótlási tervet Elvi Pótlási Tervnek (EPT), ami a pótlási forrásigény hosszú távú becslésére alkalmas.

Megjelenített tervrészek:

- pótlási érték összesítés éves bontásban
- pótolandó objektumok listája éves bontásban, vízi-közműszolgáltatási ágazatonként és azon belül vízi közmű rendszerenként 50 éves időhorizontban a Vhr. 90/D § (2) és (3) a)-b) pontjai szerint

A bemutatott tervrészecskék alapján látszik, hogy a pótlási igények jellemzően nem egyenletesen jelentkeznek, hanem pótlási csúcsigények jelennek meg. A pótlási csúcsok fedezete jellemzően nem áll rendelkezésre, ezért szükség van egyrészt a pótlási igények rangsorolására, másrészt a pótlási csúcsok időbeni széthúzására. Mindkét elemzési irány további adatgyűjtést és elemzést feltételez.

2. Kiegészítő műszaki adatok feldolgozásával előállított pótlási terv (KPT)

A tervezési munka keretében áttekintjük a korábbi években leadott Gördülő Fejlesztési Terveket. A felújítási/pótlási tervfejezet jellemző tételei:

1. év (jellemzően felújítás, napi problémák megoldása)

- o Beazonosítható vezetékszakasz felújítása
- o Nem beazonosítható vezetékek felújítása (pl. épületen belüli gépészet ...)
- o Valamely objektum meghatározott részének felújítása (pl. vízműtelep épület tetőszigetelés felújítás)
- o Valamely objektumhalmaz megnevezése (pl. tolózár/tűzcsap cserék valamely VKR területén)

2-5 év (jellemzően felújítás)

Az 1. évre beállított tételekhez hasonló objektumok, de jellemzően nagyobb egységek jelennek meg.

6-15 év

Jellemzően nagyobb egységek jelennek meg (pl. víztermelő művek valamely VKR területén), a konkrét objektum nem jelenik meg (pl. valamelyik kút).

Kiegészítő adatok köre, a feldolgozás technológiája

- o Hibanyilvántartás/Munkalap nyilvántartás
- o Talajtani adatok feldolgozás, rögzítése

A kiemelés szempontjai:

Üzemeltetői prioritás (a GFT-ben beazonosítható pótlások alapján) + hibastatisztika feldolgozása.

3. Modellezésen alapuló pótlási és gördülő fejlesztési tervezés alapjai (MPT) / pótlási csúcsok széthúzása

Hatékony GFT/pótlási terv készítéséhez olyan adatbázis struktúra kialakítására van szükség, amely egységes rendszerben kezeli a víziközmű rendszerek műszaki és gazdasági adatait, valamint olyan gazdasági/műszaki/környezeti adatokat, melyek befolyásolhatják az egyes objektumok ténylegesen várható élettartamát.

MPT módszertan szempontjai felsorolásszerűen bemutatva:

- Adatstruktúrák összehangolása

Az MPT hatékonyságának növelése érdekében a szolgáltatónak/tulajdonosnak célszerű az alábbi három objektumstruktúrát összehangolni:

- o Műszaki nyilvántartás
- o Tárgyi eszköz nyilvántartás
- o Vagyonértékelés

Az egyes nyilvántartások naprakész vezetése biztosítja, hogy az egyes objektumokon elvégzett felújítás/pótlás hatása megjelenik az adott objektum jelenértékében, pótlási értékében és a pótlás várható időpontjában, így az időszakos tervezési munka minden esetben az aktuális adatokon alapuljon.

- Ténylegesen várható maradék élettartam meghatározása

Adatgyűjtés / adatfeldolgozás technológiáját, a jelenlegi hibakezelési technológiáját célszerű egységesíteni a teljes üzemeltetési területen!

Kiegészítő adatok:

- o Földtani adatok
- o Talajvíz adatok
- o Meteorológiai adatok
- o Forgalmi adatok

Az MPT Gördülő Fejlesztési Tervben történő felhasználása során a szolgáltatónak/tulajdonosnak célszerű az alábbi három pontban leírtakat figyelembe venni, kidolgozni, valamint ezt követően a szükséges visszacsatolásokat elvégezni.

- Vállalati/tulajdonosi stratégiával összefüggő fejlesztési igények és egyéb prioritások kezelése
- Élettartam hosszabbítást eredményező beavatkozások (felújítás) kezelése
  - o aktiválás
  - o élettartam növekmény meghatározása
- Felújítás/pótlás költség/haszon elemzés -> források felhasználásának optimalizálása!!!